

SPECIAL ATTENTION: Political Advisor
Audience Analysis
Translation Pool.

PRIORITY
K.
March 30
VI/183/a

HUNGARY

EXILE /1200/
Refugees /1204/

AUDIENCE ANALYSIS INTERVIEW.

SOURCE ROME: A 62-year-old Hungarian Jewish woman who was interviewed by an RFE reporter while in transit for Israel.

DATE OF OBSERVATION: 1952 to March 1955.

SUMMARY: Source speaks briefly about her life and the fact that she and her friends listened to foreign broadcasts, about which she passes some criticism and gives the criticism expressed by others.

Source only listened to music and plays over Radio BUDAPEST, but turned to the BBC or RFE for political news. She states that absolute objectivity is necessary and indispensable for propaganda. According to her, the BBC is more objective and better balanced than RFE.

Source states that there is always a percentage of people in Hungary who cling to the hope of a radical improvement in the desperate situation under which they have lived for eleven years. But such wishful thinking, which is nourished on very little, serves no useful purpose. Persons who reflect on matters more seriously are therefore more important, and news should be presented to them clearly even though it be without hope.

EVALUATION COMMENT: None.

X X X

Hatvankét éves özvegyasszony vagyok. Magyarországon PÁPÁN születtem. Izraelita vallásomat gyakorlom. Magyar nemzetiségi eredetű vagyok. Apám tisztviselő volt. Iskolai végzettségem négy elemi és négy polgári iskola. Életem legnagyobb részében az Államvasutak alkalmazottja voltam, vidéken több helyütt, PÁPÁN, MISKOLCON, és a háború óta BUDAPESTEN. Munkaköröm is helyenként változott. Többnyire a pénztárban, a jegykiadóban dolgoztam, a nyugdíjazásomat megelőző években a Nyugati pályaudvar segédhivatalában. A magyaron kívül a német nyelvet beszé-

/more/

lem csak. Magyarországot 1955 március 14.-én hagytam el. Az interview időpontja 1955 március 16.-án volt NÁPOLYban.

A NYUGATI ADÁSOK HALLGATÁSA.

LISTENING CONDITIONS AND HABITS.

Volt egy ötlámpás Orion rádióm. Klauzál utcai lakásom szomszédságában, ugyanabban a házban, ahol én is laktam, még három családról tudom, hogy volt rádiójuk. Néhány családról nem tudom biztosan, hogy volt-e, vagy nem... Ez az összes abban a házban lakók harminc százalékának felel meg. Készülékemmel külföldet is nagyon jól lehetett foni, igaz, hogy közép hullámon csak napnyugta után, az esti órákban. Az árára már nem emlékszem. Már régi készülék. Az elmúlt években csak cserélni kellett néhány lámpát. A készüléket azonban nem. Külön engedély nem kell a rádiókra, az adót a postás révén szedi be az állam. Nem hallottam olyan esetről, hogy külföldi rádiók hallgatása miatt az lett volna a rádióhallgató büntetése, hogy készülékét elkobozták. A rádiót rendszeresen hallgattam, azaz, ha kivételképpen nem volt valami vizit vagy színházi program, akkor minden este. Egyáltalán nem állítom, hogy az otthoni műsor jobb lenne a külföldi adások műsoránál. A magyar műsor adásában és javulás nem vettem észre. Azok közül kizárólag csak a tisztán zeneszámok érdekeltek. A magyar rádió híreit csak egész ritkán hallgattam. A rádiójátékokat, hangjátékokat, operett és operaközvetítéseket azonban különös előszeretettel. A pesti rádió műsorát külön figyelemmel kísértem, de csak azért, hogy a nékem tetsző zene és szindarab számokat el ne mulasszam. Ismerőseim körében többen vannak olyanok, akik a BUDAPESTi adók adásait sohasem hallgatják. Hogy miért nem? Az idegükre meg már minden, ami a rendszerre emlékezteti őket. Semmi kétség az iránt, hogy a rendszer kezében a rádió a legnagyobb szabású propagandaeszköz. Arra soha nem kényszerítettek, hogy hazai adást meghallgassak. A múlt évben kedvenc számaim voltak a sportközvetítések is, amelyek megelőző életem folyamán nem sokat érdekeltek. Ezeket rendszerint nem otthon, hanem egy ismerősömnél, egy nagyobb társaság körében hallgattam. - A külföldi adók adásait leggyakrabban a rövidhullámhosszon hallgattam, értem a külföldi propaganda rádiókat, amelyek rendszeresen közöltek magyar nyelven híreket, az Amerika Hangját, a B.B.C.-t és az RFE-t. Az adások vélti viszonyai általában jók voltak. A zavarások ugyan állandóan hallatszottak, részben nyöszörgő, részben pedig a huhogó és pőfékelő állandó ritmikus hangján, de még az erős zavarások esetén is csaknem mindig tisztára ki lehetett venni a szöveget. Tudomásom szerint a zavaró antennák ÓZDON, LAKIHEGYEN, s még valahol BUDAPEST környékén vannak, amely harmadik helyet nem tudok pontosan megjelölni. Egy időben azt is hallottam, hogy a nyugati határ mentén építettek két zavaró

/more/

adóállomást SOPRON és SZOMBATHELY közelében, de másoktól ezt határozottan cáfolni hallottam. - Megemlítem, mert érdekesnek találom, hogy egy xxx rádiótechnikus összeállításában van Magyarországon egy találmány, amely aránylag egyszerű tekercsek-ből és vezetékekből áll. Ennek segítségével a zavarást teljesen ki lehet szűrni. Én nem használtam, de olyanoktól hallottam, hogy bevált, akik kipróbálták. Külföldi adásokat csak otthon hallgattam. Másoknak erről nem beszéltem. Általában csak az esti órákban rádióztam, amikor szünetelt a hivatali munka, akkor napközben is. Véleményem szerint általában az országnak egy igen nagy része csak este hallgatja a rádiót, - bár ezzel szemben épp a házukból tudok olyan esetet, ahol reggeltől estig hallgatták a BUDAPESTI adót. Általában ez attól függ, ki mikor szabadul a munkájából. A nyugati adásokat is legszívesebben az esti órákban hallgattam. Attól nem féltem soha sem, hogy bajba kerülök miattuk. Azon kívül, hogy mások előtt általában nem beszéltem a hallottakról, más óvatossági rendszabályt nem használtam. A hallott híreket rendszeresen nem terjesztettem. Ha beszéltem néha róluk, nem közöltem, honnét tudom azokat. Az RFE vagy más nyugati adók nyomtatott programját soha nem láttam. Esti keresgélésem révén fedeztem fel mindmégannyi állomást egymás után. A reggeli és délelőtti RFE adásokról talán azt mondhatom, hogy azt talán senki sem hallgatja, főleg a délelőttiakat, kivéve a vasárnap délelőtti.

VÉLEMÉNY A KÜLFÖLDI ADÓKRÓL.

KNOWLEDGE OF AND REACTIONS TO FOREIGN BROADCASTS.

Egy-két ismerősöm mégis volt, akik előtt nem volt titok, hogy hallgatom a nyugati adásokat. Rendszerint csak az után árultam ezt el, miután róluk is megtudtam, hogy hallgatják. Sokan panaszkodtak arról, hogy a műsor, főleg az RFE-nél unalmas és nehéz szövegű. A fejtegetések hosszúak és szárazak. Én ezt nem írom teljesen alá. Én legalább is a hírszolgálatnál meg voltam elégedve. Voltak dolgok, amelyeket először, voltak, amelyeket csakis kizárólag az RFE-en keresztül tudtam meg. Pl. legutóbb NAGY Imre bukását, amelyet MALENKOV távozása óta már ugyanis lehetett várni és sejteni. A műsorszámok közül kedvelem a világhíreket, a hazai híreket, a Szovjet Unióról szóló híreket is, természetesen a nyugati feltalálásban, a nőknek szánt adásokat, a vidám műsort, a zenés műsort, a szindarabokat és rádiójátékokat. - Nem szeretem ellenben a politikai események kommentálását, sem a munkásoknak vagy a parasztoknak szánt szakelőadásokat. Visszatekintve az elmúlt három-négy esztendőre, volt egy időszak, nem mostanában, talán a rádió működésének első két esztendejében, amikor szinte pánikszerű félelem volt az RFE-től, és az egyik BUDAPESTI gépgyárban az járt szájról szájra a munkások között, hogy elég a panaszokat felfirkálni a gyáregület egyik falára, és néhány napon belül az RFE bemondja a hazai hírek között. -

/more/

Véleményem szerint feltétlenül szükséges, hogy az RFE tárgyi-
lagos legyen, még akkor is, ha ez a reménykeltés rovására
menne. Egy hasonlattal talán meg tudnám ezt világítani. A jó
rajzoló a valóságnak megfelelően ad vissza mindent. A k a r-
r i k a t u r a rajzoló, egyes vonásokat kihangsúlyoz, de a
valósághoz különben annyira ragaszkodik, hogy a jó karrikatu-
rát könnyebb felismerni, mint a jó rajz eredetijét. A jó kar-
rikatura kihangsúlyozza, vagy mondjuk eltulozza a lényeges és
jellegzetes vonásokat. A rossz rajzoló pedig meghamisítja mo-
delljét a felismerhetetlenségig. - Rendes körülmények között
a rádióknak a jó rajzolóknak hű vonásait kell követniük. A pro-
pagandarádióknak pedig jó karrikaturistáknak kell lenniük.
Vagyis az igazságot meghamisítani sohasem szabad. Csak szabad
kihangsúlyozni az igazság előnyére egyes dolgokat. - Vegyük
azt az esetet, ha Magyarország felszabadítására a közeljövő-
ben semmi remény sem lenne. Akkor az RFE a közeljövőre vonat-
kozóan nem lehet reménykeltő, mert bizonyos idő múltán ha-
tástalan lesz minden további vigasztalása. A legfontosabb,
hogy mindenki tisztán láthasson. Az az embertípus, akit, akár
hazugság árán is, de mindig injekciózni kell hű ábrándos re-
ményekkel, az nem értékes embertípus. Tárgyilagosságban a
B.B.C.-t tartom a legjobbnak. Neki valószínűleg könnyebb,
hisz nem propagandarádió. Véleményem szerint egy nyugati adó-
nak a nyugati veszteségek jelentésében és a szovjet győzelmek
elismerésében matematikai pontossággal mindig a való helyze-
tet kell feltárnia. A való helyzet adottságaiból kell mindig
a reményt összetákolni: - Magyarországon van egy embertípus,
amely már a 11-ik éve mindig az elkövetkezendő három hónaptól
várja sorsa jobbrafordulását. Ki fogja vállalni a felelősséget
ezeknek az embereknek sorozatos lóvátevéséért egy életen ke-
resztül? - Az RFE műsorában szeretnék több zenét, kevesebb po-
litikát. Egy árnyalattal kevesebb propagandával talán többet
lehetne elérni. Milyen jó lenne, ha valóban egy nem létező
szabad Magyarország rádiója lenne, amely meg tudná szabadítá-
ni, ki tudná kapcsolni néhány órára magyarországi hallgatóit
az otthoni nyomasztó légkörből. Szeretnék több irodalmi részt,
és még több ismertetést a szabad nyugati országok életéből,
amolyan Nyugati Levelek formájában. Szerepeltetnék egyszerre
több bemondót, mert egy hangot hallgatni tíz vagy 15 percen
át, ha az illető nem különleges színész vagy monológművész,
már magában is nagyon eluntató dolog. Soha nem gondoltam arra,
hogy az RFE-nak levelet írjak. Tartok tőle, hogy a magyaror-
szági levélcenzura ezeknek a leveleknek egy igen nagy részét
nem továbbítja. Mert hogy egy rossz szójátékkal éljek, azt
tudni kell, hogy az RFE a magyarországi vörösök szemében igen
vörösposztó. Hisz a BUDAPESTI rádióknak, mint kommunista pro-
pagandaszervezet tökéletes ellenpólusa. Ismétlem, a gondolat
felmerült, hogy levelet írjak, de a bizonytalan sorsa a levél-
nek, hogy meg sem érkezik, ez tartott volna vissza az írástól,
ha különben közölni valóm lett volna.

End.